

ANY VII

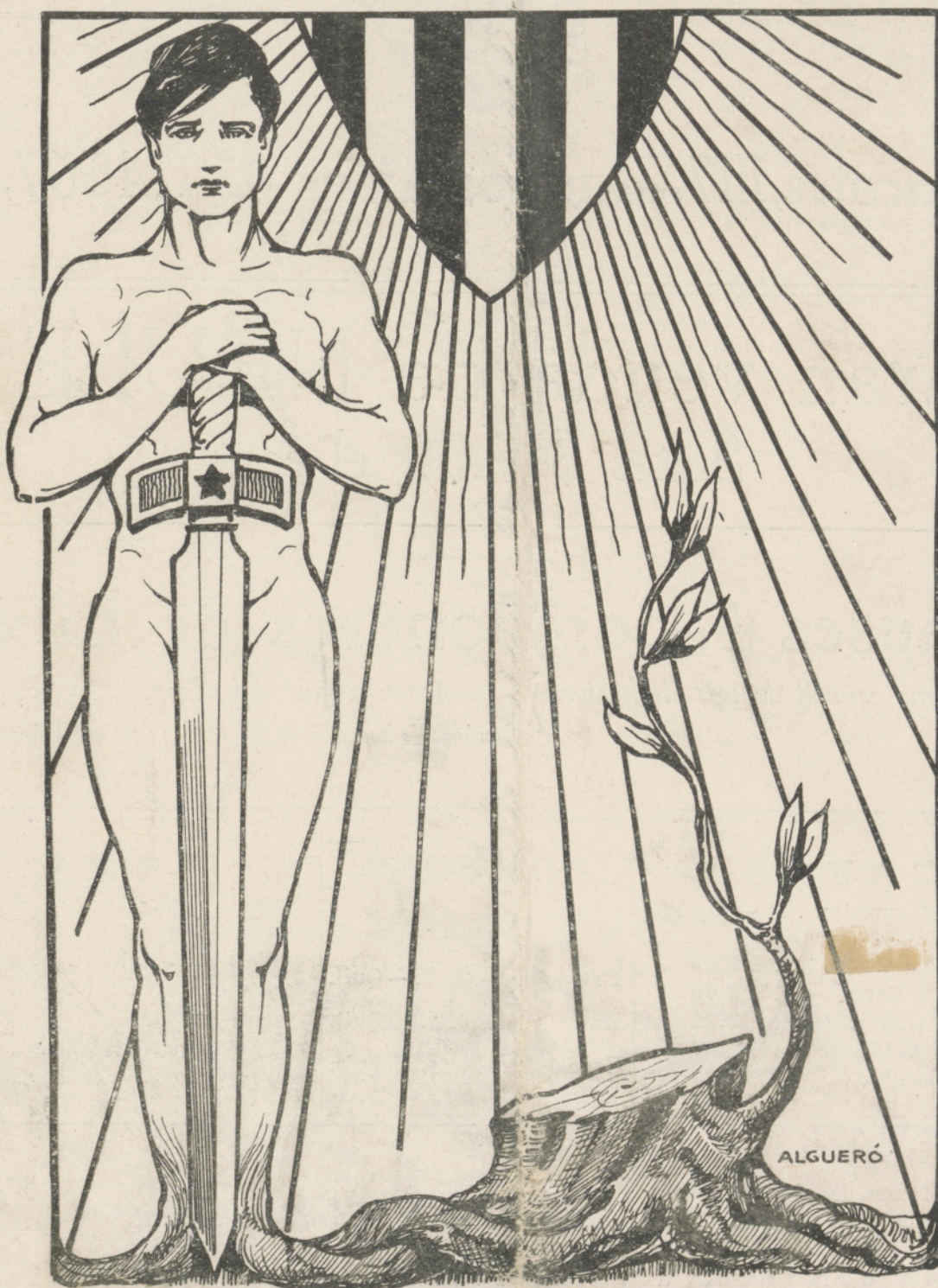
BVENOS
AIRES

NÚM. 66

GENER
DE 1922

481

RESSORGIMENT



REDACCIÓ I ADMINISTRACIÓ: MEXICO 1356 :: BVENOS AIRES

Al "Lion d'Or"

Casa Especial en
de Cafès



Qualitats Fines
Bombons i Tès

Corrientes, 1117 - Buenos Aires - U.T. 4567, Lib.

Gran venda de NEULES
Soltes \$ 2.50 el cent

Capses i Bomboneres de Luxe

Immens assortit de tots els gustos. Es preparen a gust del client.

Els bombons de les caps es garanteixen sempre per frescos

CAFES

"Lion d'Or", superior. . . } \$ 5.00 Quil.
(Moka i Pto.Rico, legítims)
"Lion d'Or", Extra, Fi . . . , 3.20 "
"Lion d'Or", Extra , 2.60 "
"Lion d'Or", Especial . . . , 2.20 "
Marca "Los Bohemios", . . , 2.40 "
" " "Borbon" , 2.00 "

BOMBONS

El més complet assortit
Extra fins . . . \$ 7.— Quil.
Extra , 5.60 Quil.
Especials . . . , 3.50 Quil.

TES

Orange Peckoe - 1a. \$ 10.— Quil.
Orange Peckoe - 2a. , 8.— "
La Camelia , 7.— "
Ceylan - 1a. , 5.80 "
Ceylan - 2a. , 4.80 "
"Lion d'Or" pot de ¼ de lliura , 0.60 "
"Lion d'Or" paq. de ½ lliura , 1.20 "

Caramels de totes classes: Especialitat Crema de llet i Crema de Xocolata a \$ 4.— el Quil.

Les comandes a l'interior se despatxen al dia.

RESSORGIMENT

ANY VII

BUENOS AIRES, GENER DE 1922

NÚM. 66

MARBRE VOTIU

En l'inici de l'any 1922 i per tal de refermar la nostra fidelitat a la Pàtria qui jau, encara, soïmesa al jou d'una esclavitud secular, volem definir la nostra actitud, gravant en marbre el nostre pensament, que no és pas una veu aïllada sinó que reflecta un estat d'opinió predominant entre els catalans d'Amèrica.

De cara al món, als homes representatius de la nostra Pàtria ens adrecem; als polítics, als literats, als científics, als artistes, a tots els que directament o indirecta constitueixen l'ànima de la Catalunya nostrada, va la següent

D E C L A R A C I O :

A) Essent la nostra Pàtria d'origen Catalunya, i entenent que de Pàtria, com de mare, sols hom pot tenir-ne una, no acceptem altre apel·latiu nacional que el de catalans.

B) Per tal com és cosa tangible el fet de la Nacionalitat catalana en plena i exuberant possessió d'idioma propi, costums peculiars i caràcter inconfusible, i havent gaudit en èpoques pretèrites de completa independència política, constituint un Estat poderós respectat pels pobles més civilitzats de l'Europa, afirmem la nostra voluntat de recobrar la sobirania que li arrabassaren per la raó de la força.

C) Els mitjans per a arribar a la reconquesta de la llibertat que ens detenten, els trobem tots lícits, no supeditant-los a cap altra raó prèvia que a la de l'instant propici.

D) Trobant-nos sotmesos als designis d'un Estat que procura per tots els mitjans anular la nostra força i esborrar la nostra idiosincràsia, i tenint aquest Estat la força que a nosaltres ens manca, considerem que és obra santa i patriòtica laborar pel debilitament d'aquest Estat, precipitant la seva caiguda, per tal que d'ella pugui gaudir-se'n Catalunya.

E) Per la declaració precedent hom comprendrà que entenem és nul·la per a la causa nostrada tota intervenció en els afers generals de l'Estat.

F) Entenent que la política no ha d'imperar entre la família catalana exiliada, nosaltres seguirem mantenint al respecte una expectant neutralitat cooperant sempre, però, a tota acció que tendeixi a l'alliberament de la Pàtria, sigui blanc o roig el partit que la promogui. D'aquesta manera creiem servir millors els ideals immanents de la nostra Pàtria.

G) Aliçonats per l'experiència, sobretot d'aquests últims anys, els catalans d'Amèrica no secundarem cap moviment que es pretengui organitzar a favor de la llibertat de Catalunya, que no sigui amb absoluta prescindència de tota altra finalitat immediata.

H) Tant com la nostra Pàtria no gaudeixi de la llibertat que li és necessària, considerem obra negativa i quimèrica el llençar-se a l'aventura de voler regencrar altres pobles. Solament una adhesió espiritual ens ha d'unir a aquells que com nosaltres lluiten per la seva llibertat.

I) Ratificada la nostra fidelitat a la Pàtria i existint, amb la Mancomunitat de Catalunya, un govern intern legalment constituït, els catalans d'Amèrica no en reconeixem d'altre, entenent-se per tal, sempre que al nostre govern fem referència, el que emana del Palau de la Generalitat.

J, i últim) Amb referència a la nostra posició davant les nacions americanes que ens hostatgen, declarem la més fèrvida fidelitat a les lleis i a les institucions llurs, freturant poder cooperar a la seva grandesa i al seu lliure desenvolupament sense perdre, però, el nostre caràcter de catalans ni abdicar mai dels nostres drets d'emancipació nacional.

CRÒNICA CATALANA

EXPOSICIÓ DE PAISATGES

Ha constituït un veritable esdeveniment l'Exposició de Paisatges catalans que ha organitzat amb remarcable succés el Círcol Artístic d'aquesta ciutat. I l'ha constituït principalment, car, ultra el gran nombre de teles exposades, la qualitat general de les obres és d'una excel·lència com poques vegades s'havia aconseguit en reunions d'aquesta mena. Tractada l'Exposició en bloc, jutjada en conjunt, pot qualificar-se de notable, de les més notables que havem vist a casa nostra, dels nostres artistes i dels nostres paisatges.

A la crida de l'entitat organitzadora, han correspost els pintors catalans remeient al concurs go que de millor havia sortit de llurs paletes. Car, cal fer constar que tant o més que d'una exposició es tractava d'un concurs. Demés de diverses mencions honorífiques, dues d'elles "medallades", s'han concedit dos premis, el primer de 10.000 pessetes i el segon de 5.000, que constituïen un bon esquer per a llençar-se a la lluita amb les millors armes que cadascú pogués aportar. I, com sol succeir en tots els casos on hi ha un bon estímul, d'aquesta competència n'ha sortit el conjunt esplèndid de què suara parlàvem.

Tots els corrents, totes les escoles, es troben en aquest certamen. Des dels procediments i visions dels antics pintors, fins a la factura i la faísó d'interpretar dels moderns artistes, totes les diverses modes i tendències que en aquests temps han regnat, es veuen representades. Però ni d'aquell amanerador detallisme turmentós, d'alguns vells, ni d'aquesta bogeria d'originalitat capoladora, de certs joves, se'n veuen gaires mostres. La tònica general de l'Exposició és de ponderat equilibri, de discreta percepció del panorama viscut, de trasllat fidel de la natura vista i sentida. Naturalment que en realitzar l'obra s'ha interpretat tot això segons l'ànima de l'artista i així, mantenint-se cadascú ben bé "ell mateix", no s'ha caigut en reminiscències estrambòtiques ni en originalitats frapants però generalment exemptes d'ànima, d'aquest alè meravellós que és el que infundeix vida i art i bellesa a l'obra creada.

Es impossible citar el nom de tots els concursants, entre els quals hi ha el millor que tenim avui en el rengle dels nostres paisatgistes, encara que cal esmentar la manca de molts altres com els Llimona, Mir, Raurich, Urgell, Nogués, Vaireda, Mallol, etc., que haurien completat d'una faísó ben brillant el magnífic esplet actual. Però ja que no ens és possible nomenar a tots els expositors, citarem, a la bo-

na de Déu, els que més efecte ens hagin produït.

Remarquem en primer lloc i com és de justícia als dos guanyadors dels premis, fent constar que, al nostre humil parer, el jurat ha estat molt encertat en l'adjudicació. Del primer n'ha estat guanyador l'Enric Galwey, el notabilíssim artista ja llorejat en diverses exposicions, el mestre assenyat de la pintura de paisatge, de quals obres verament excel·lents hem tingut l'avinentsa de parlar-ne en altres cròniques. El seu quadre és dels que s'imposen. Es ple de la justa matisació dels verds, de l'encertada disposició de perspectiva i especialment és una mostra de la "saviesa" artística, de la ciència pictòrica del seu il·lustre autor. Ha guanyat el segon premi el fortíssim pintor Joan Colom — una de les més altes valors del nostre art modern, — amb una tela esplèndida, tant d'assumpte, que resulta divinament "tallat", com de factura, fàcil i brillant alhora. A l'igual que la major part de les obres d'aquest artista, acusa la que ens ocupa una gran fermesa i una "sucositat" que difícilment es troba en altres bones firmes del nostre món artístic.

D'una categoria similar a dos tercers premis, s'han creat dues mencions medallades que s'han adjudicat a En F. Llop i a En Baldomer Gili i Roig, la del primer a un paisatge nevad d'una gran justesa de tons i de bona disposició visual, i la del segon a un panorama o vista general d'un poble, molt ben resolt de dibuix i de bona factura, encara que quelcom carregada del groc que aquest artista prodiga un bon xie massa.

Entre les obres que han estat llorejades amb mencions honorífiques, recordem la d'En J. Nogué, per a la qual no saltres hauríem volgut veure ampliar a una més les "medallades", car el seu paisatge a contralium, de molt difícil execució, és una veritable preciositat; la d'En Pahissa, el vell mestre deixeble d'En Martí i Alsina, amb un interior de bosc ombríu i espès, ple d'una gran veritat; la d'En Carles amb una bella harmonia de verds tractats a la seva manera simplista però que a distància prenen forma i fins detalls; una, sense firma, però que per l'assumpte i per la forma en que està tractada pot hom atribuir-la a En Santiago Rusiñol...

A més de totes les citades i d'altres que escapen a la nostra memòria, hi han moltes teles ben notables que ajuden al bon èxit de la reunió. Recordem, entre altres, una, preciosa, de tons suaus, d'En Ricard Canals, algunes del ja mentat Pahissa, una marina del pròdig Gili i Roig — el qui més quadres ha presentat, — unes "gorges" molt justes d'en Domènec Soler i un paisatge molt ben entès d'en Vancells.

Tancada ja aquesta exposició, — que ha estat molt visitada pel públic intel·ligent i aficionat — serà tramesa a Madrid amb l'aditament de diverses obres d'artistes ja coneguts i que no han concorregut a n'aquest certamen. No hi ha pas cap dubte que en la capital espanyola assoliran el mateix èxit que en la nostra Barcelona han obtingut.

El Círcol Artístic pot restar ben satisfet de la seva iniciativa i Catalunya de comptar amb tal magnífic esplet de pintors que l'honoren i que en mostren les seves imponderables bel·leses.

Jordi Català.

Barcelona, 30 de novembre de 1921.

VIVINT ALS LLIMS

Hi han persones a les quals el transeurs dels anys no els diu pas res; el temps, amb les diverses evolucions que se'n deriven, passa debades per ells, restant en una mena d'anquilosament ideològic que els acosta arran de la inconsciència. Viuen fit l'esguard i la pensa al record d'un temps pretèrit el qual tingué la virtut d'emmotllar la consciència llur a una determinada modalitat de l'època. Per ells aqueixa modalitat o programa és intangible i no els hi aneu amb reformes progressives que el deurs dels anys ha anat imposant a la consciència dels homes i dels pobles.

Suara havem constatat un fet el qual

ha vingut a enterbolir, momentàniament, la clara visió que tenim de l'esdevenidor triomfal de Catalunya; ha vingut a posar un vel a ço que nosaltres erèiem invulnerable en la faísó de pensar i sentir dels catalans d'Amèrica, en matèria nacionalista.

Una mena de plebiscit ha estat assajat a les Amèriques entre els diferents nuclis constituïts que actuen arreu, per tal d'escandallar la consciència col·lectiva. El resultat ha estat sorprenent, estrany, desconcertant. De primer entuvi hom donava per descomptat el resultat negatiu de la prova, sota el punt de mira de la generalitat, però, quant als parers parcials, ha-

vem de confessar que estem decebuts de certs sectors que fins ara erèiem fidels a la causa sagrada de la Pàtria. En canvi i com a contracop, ens ha sorprès trobar en altres nuclis dubtosos, la solidaritat que tant anhelosament cercàvem per a l'esdevenidor de Catalunya.

De les respostes rebudes al patriòtic plebiscit, volem desglossar-ne una per tal de dissipar-ne les errors que conté; errors que indubtablement la seva persistència ocasionaria manta deserció del camp de les aspiracions nacionals de Catalunya.

Les bases a què ha estat sotmesa l'enquesta plebiscitària són, en síntesi, aquestes: — Reconeixement de la Nacionalitat Catalana com única pàtria dels catalans. — Voluntat irreductible de recobrar la sobirania perduda pels mitjans que les circumstàncies aconsellin. — Repudiar la participació en els afers generals de l'Estat detentador de la nostra llibertat i procurar el debilitament d'aquell Estat per tal que d'ell pugui gaudir-se'n Catalunya. — Ratificació de poders a la Mancomunitat, proclamant-la únic govern al qual els catalans acatem per ser l'expressió genuïna de la nostra idealitat nacional.

Ara bé: les declaracions que precedeixen han estat impugnades per un nucli col·lectiu, en nom de l'«ètica que informa el caràcter català» i invocant els principis continguts en les històriques «Bases de Manresa». Veiem com s'expressen: «En aquelles «Bases», que podran semblar, avui, arcaïques, però que segueixen no obstant essent la pedra fonamental on s'apoya el ressorgir de nostra Pàtria, s'hi varen estampar, en son començament, les lapidàries paraules: «Mai el catalanisme ha treballat a l'ombra per a la realització dels seus ideals...», i aquesta noble afirmació devem mantenir-la per a mantenir la dignitat de Catalunya i la justícia de la seva causa, car entenem nosaltres que per assolir la llibertat que com a Nació li pertoca, històrica i ètnicament, de-

vem aconseguir-la de manera honrosa, valent-nos de mitjans legals i nobles que estiguin en completa harmonia amb nostre temperament altiu, franc, però lleial fins amb l'adversari».

Heu's aquí, com dèiem en començar, un cas d'anquilosament i fossilització d'ideals. Invocar, ara, les cèlebres Bases de Manresa i posar-les com a patró d'ètica política i com a norma d'acció en la lluita per la causa de la llibertat de Catalunya, és senzillament haver viscut trenta anys en les tenebres; haver estat orb a les manifestacions de l'ànima de la pàtria renai-xent; sord a les clamors universals per a una més equitativa era de llibertat, i insensible a totes les transformacions humanes, a totes les evolucions soferdes durant aquests últims anys, que han estat segles per la marxa vertiginosa dels esdeveniments que s'han succeït en el món enter.

L'època de les «Bases de Manresa» ja ha passat, sortosament, i ni mai que torni, per bé de Catalunya. Aquells principis establerts per les figures preeminents del catalanisme constituïren un gran avenç sens dubte, en la marxa del nacionalisme català — per això foren aferri-sadament combatuts pels nostres adversaris de sempre, — però també cal reconèixer que, ara, invocar aquelles «Bases», voler donar-les-hi bel·ligerància, avantposar-les a tota altra declaració de principis, és retrocedir, abandonar volenterosament les posicions conquistades a força de lluita desigual, renunciar, en fi, als guanys de tota una època de treball i d'heroisme.

Aquella candidesa de procediments, aquella ingenuïtat de manifestar les seves intencions els precursors del nacionalisme català, toparen amb la reserva prudencial i astuta de l'adversari, el qual seguia, i segueix, tirant la pedra i amagant la mà. Aquest procediment si és acceptable per a l'opressor molt més deu ésser-ho pel que toca a l'oprimit, car és llei natural i hu-

mana l'aprofitar, el feble, l'avinentsa d'un descuit o una falla de l'enemic potent, per a fer valdre la força de la raó contra la raó de la força. Aqueixos escarafalls dels nostres «manresans», verament fan eselatar la rialla.

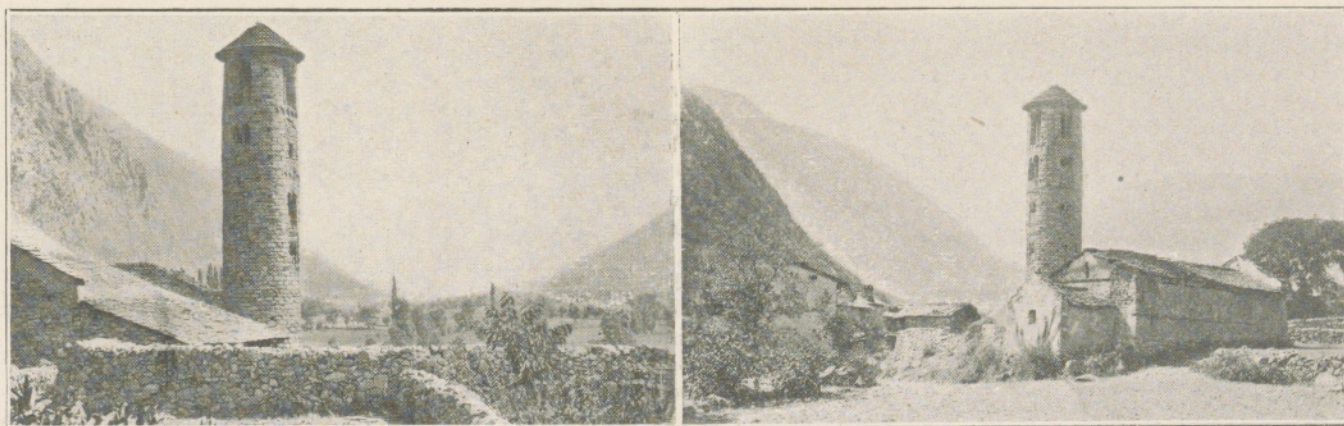
Que els vagin als irlandesos amb puerilitats per l'istil! Que els deturin en nom d'una ètica estantissa i d'una aprehensió rescalfada!

No, amics; Catalunya no reeixiria en el plet que sosté amb l'Estat que li detenta els seus drets, anant sempre amb el cor a la mà. Cal acatar l'imperatiu del temps; cal seguir els corrents predominants de l'època. Renovar-se, o morir; heu's aquí el dilema. I Catalunya, en aquest cas, no és pas diferent dels altres pobles. Ja ha passat l'època del lirisme i de les inútils lamentacions. El plet de la llibertat de Catalunya ha de ventilar-se a les bones o a les males, però ha d'heure satisfacció. A les bones no en podem treure res; dons es fa necessari l'adopció de mesures i actituds enèrgiques per tal de fer entrar en raó a qui s'obstina en no voler veure la realitat de les coses. El cas d'Irlanda ha d'ésser espill on devem mirar-nos els que freturem per la llibertat de la pàtria. I si el destí hi té quelcom a veure en la llibertat dels pobles oprimits, Catalunya ha d'ésser, després d'Irlanda, la primera Nacionalitat que ha de recobrar la sobirania perduda. Si no s'esdevé així, serà per nosaltres els catalans un padró d'ignomínia, car donarem la sensació d'ésser un poble atrofiat, retut a la més abjecta condició que hom arribar pugui.

Pensar altrament en les actuals circumstàncies en què es mou el món després de l'afrosa guerra gran, és ajupir-se mansament, doblegar-se a la tirania que ens domenyia, anar, en fi, contracorrent que és com si dignéssim: viure als llims.

H. NADAL I MALLOL.

DE LES TERRES CATALANES



Dues belles perspectives del campanar de Santa Coloma d'Andorra, el qual data del segle XII i és un dels primers alçats en terres catalanes.

DOCUMENTS HISTÒRICS

Es notori que l'acceptació de la cartera de Finances en el ministeri Maura, per part del cabdill polític En Francesc Cambó causà veritable estupor entre els nacionalistes catalans, els quals solament trobaven orientació en la possibilitat d'haver-se concertat un pacte, entre En Cambó i En Maura, relatiu a la concessió de l'Autonomia a Catalunya, possibilitat que tenia la rel en el fet d'haver declarat, manta vegada, el quefe regionalista català, que no entraria a formar part de cap més govern que prèviament no reconeixés l'Autonomia de Catalunya.

El Centre Nacionalista Català de Nova York, fent-se herald d'aquell estat de consciència del nostre poble adreçà a En Cambó la lletra que transcrivim, requerint-li una declaració que no donés lloc a recels, i En Cambó contestà en la forma que podrà veure el llegidor. Heu's aquí les lletres canviades:

Nova York, setembre 30, 1921.

Sr. En Francesc Cambó.

Madrid (Espanya).

Molt senyor meu:

Per acord del Consell General ordinari, celebrat per aquest Centre Nacionalista Català de Nova York, el 24 del corrent, em veig en el deure de dirigir-vos la present.

A l'entrar vós novament a formar part d'un ministeri espanyol en moments de greu perill per l'existència dels poders governamentals de l'Espanya, poders, fins ara, palpablement adversos a les aspiracions de Catalunya, i que per tant és inconcebible que Catalunya tingués cap interès en suportar, aquest Centre, agrupació patriòtica de "cèl·lules de la pàtria espiritual", com vós tan bé qualificàreu, recorda no sens temença la vostra promesa de no tornar a formar part de cap altre ministeri espanyol sens garantia de que les aspiracions nacionals de Catalunya poguessin ésser substancialment satisfetes, i aquest Centre, sabedor tan sols de la vostra entrada en el present govern presidit per Don Antoni Maura, desitja saber de vós mateix com vostra alludida promesa d'honor al poble de Catalunya ha estat prèviament complerta abans de fer-vos càrrec de la cartera d'Hisenda.

Vós sabeu quant virtual és per la vitalitat d'un ideal col·lectiu la diàfanitat de qui amb protestes de fidelitat i amb ostentació de viril intel·ligència ha recabat l'honor altíssim de dirigir un poble, i vós, estant en aquest cas, no duptem que aprofitareu la oportunitat que vos oferim amb aquesta lletra per posar un cop més en evidència que vostra conducta present, com la passada, és digna de la confiança que en vós posà Catalunya, i de

qui encara ostenta davant del món la direcció d'un dels moviments nacionalistes més interessants.

No podem creure que manqueu físicament a fer-nos l'honor de contestar-nos; això fóra una greu desatenció als nacionalistes catalans d'Amèrica que tanta influència estan destinats a tenir en l'esdevinidor de Catalunya, tampoc amb que eludissiu el fer-ho per no caure en preteses indiscrecions, però sí creiem que ho fareu francament, sens dupte fent-nos saber que la vostra present participació en el govern centralista espanyol és un dolorós sacrifici vostre a benefici, exclusiu i immediat, de la llibertat espiritual de Catalunya.

Maneu a vostre humil servent, *Jaume Jurnet*, president.

Madrid, 15 octubre 1921.

Sr. Don Jaume Jurnet, President del Centre Nacionalista Català.

New-York.

Molt senyor meu:

He rebut la vostra carta del 30 de setembre i tinc de començar per dir-vos que no solament no m'ha causat molèstia, sinó que ella m'ha donat la viva satisfacció de veure com l'allunyament de la vostra terra no ha afeblit l'intensitat de vostre fervor patriòtic.

Jo els comprenc els vostres dubtes i les vostres preocupacions respecte a l'eficàcia, per a la nostra causa, de la meua entrada al Govern. Quan molt lluny d'Espanya, jo vaig tenir notícies de que se'm requeria per entrar al Govern, la meua impressió era ben coincident amb la vostra; fou precís que vingués a Espanya, que recollís el sentir i el pensar dels que,

per no haver-se mogut de casa, coneixien millor els sentiments i l'estat de consciència del nostre poble, per arribar al convenciment de que tenia el deure d'acceptar una altra volta el càrrec de Ministre.

Jo no vos vull dir que la meua entrada al Govern signifiqui cap garantia de la realització dels nostres ideals. Es ben possible que no sigui així. I, malgrat aquesta consideració, vaig tenir de convence'm del deure d'acceptar el càrrec per que, si vé una desunió, el fracàs m'afectarà a mi, exclusivament, i jo, exclusivament jo, en sofriré el dany, mentre que hi ha alguna esperança que el meu pas pel Govern sigui un bé per a Catalunya i un impuls per a la normal realització dels nostres ideals. Crec que els homes públics no hem de guardar per a nosaltres, amb egoisme d'avars, el prestigi amb què ens hagin honorat els nostres conciutadans, sinó que, al contrari, aquest prestigi que no és propietat nostra, sinó dipòsit sagrat que el nostre poble ens ha confiat, hem d'estar disposats a sacrificar-lo i exposarlo en tot moment en que hi hagi una probabilitat de que pugui servir a la nostra Terra i a la causa de la seva autonomia.

Maneu sempre a vostre afectíssim, que ben afectuosament vos estreny la mà.

F. Cambó.

Per la resposta de l'il·lustre cabdill hom s'assabenta que la seva entrada al govern Maura fou incondicionalment, oblidant, segurament, la promesa feta de no intervenir més en els afers generals de l'Estat si aquest no donava satisfacció a les ànsies d'Autonomia del nostre poble.

No calen comentaris a aquest fet. Ja sabem, i a bastament, que la paraula d'En Cambó no té valor ni solvència en ço que als ideals de Catalunya es refereix.

CONFIDÈNCIES

Kómos ha somniat aquesta nit una cosa esgarrifosa. Ha somniat que per encàrrec popular, feia sentir la veu de Catalunya al congrés dels diputats d'Espanya. No sé per què ni el mecanisme pel qual ha estat que *Kómos* ha anat a Madrid investit d'una còrpora de diputat, però sí que puc assegurar que mercès al somni tingut puc donar als lectors de *Confidències* uns fragments del discurs publicat per l'imaginari *Diario de Sesiones*.

El Sr. President:—Té la paraula el senyor *Kómos* per a consumir un torn en el debat sobre Marroc.

El Sr. *Kómos*:—Senyors diputats, permeteu-me que essent aquesta la primera vegada que em cap l'honor de fer sentir les meves paraules en aquesta casa, comenci per demanar a tots la màxima resistència i encara una major contenció de nervis, car estic seguríssim de que les meves estridències i pòtser les meves cons-

tants fugides dels límits consuetudinaris del procedir vostre, hauran de produir a vostres orelles un efecte excitant intensíssim.

No vull aturar-me a fer gaires consideracions més sobre aquest començar, car tinc molta por que imitant-vos en aquest defecte acabés fent inútil el prece que encapsala aquest discurs. Són tants els que han demostrat que és una malura contagiosa, terriblement contagiosa, la hipòcrita mena de complimentar d'aquesta casa!...

Senyors diputats: vine al Parlament d'Espanya portant la veu de la meua pàtria tiranitzada. Vine al Congrés d'Espanya a dir ço que cap dels que venen en aquests rengles numerats no ha gosat dir encara.

Vine a dir-vos que a Catalunya ningú vol saber res de Marroc ni de vosaltres, i al dir vosaltres incloc els diputats que in-

tegren el partit regionalista català. Durant aquest debat hem sentit la veu autoritzada dels quefes de tots els partits, excepte dels regionalistes que representen la gran majoria dels districtes de Catalunya. En aquest procedir de covardia hi ha un gran engany als electors que us donaren l'acta. Tots vosaltres (dirigint-se als regionalistes) sabeu que a Catalunya ningú vol la guerra del Marroc i en canvi aquest sentiment unànime dels vostres electors no ha estat proclamat per ningú en aquest casal. Tot el món sap, senyors regionalistes, que el vostre quefe s'ha rigut dels que el votaren convençuts de que els faria d'interpret fidel prop dels que avui, per desgràcia de Catalunya, tenen en llurs mans els lligams de la seva llibertat. La pàtria única dels catalans, que tots adorem, és Catalunya, ningú accepta, ni per broma, aquella enganyifa de la gran i la xica. La pàtria única dels catalans, Sr. Cambó, és avui encara Catalunya, com ho era quan el malaguanyat Prat de la Riba escrigué el seu breuari catalanista, i a propòsit d'això vui recordar-li a S. S. que en un acte essencialment nacionalista celebrat a Barcelona fa pocs dies i en el qual li hauríem fet sortir la rojor a la cara, de tanta vergonya, un ferm nacionalista, En Riera i Puntí, fou objecte d'una xardorosa ovació en recordar en un discurs les paraules del mestre plorat, senyalant com traïdor i renegat al que col·labori a la tasca de salvació de la Espanya tiranitzadora.

I entrant en el terreny de les possibilitats tècniques, cal pensar que per a conservar aquest Marroc sagnós i tràgic i fugir de la possibilitat de repetir desastres com el del juliol, serà necessari conservar a l'Àfrica un remanent de tropes considerable. Aquest contingent de gent jove i mitjanament sana, causarà bentost malalta de paludisme i tornarà a la llar paterna, inservible per un mai més. Aquest és el pervindre que li queda reservat a Espanya. Tots els pobles civilitzats prenen gran cura que la joventut pugui ferma i sana, car ella és la llevor del progrés i la fortitud de la pàtria. Espanya no pot pas sentir-se orgullosa de posseir una generació jove massa fornida. La tuberculosi, la misèria orgànica i la sífilis s'en-carreguen de cercar-ne un tant-per-cent considerable. La resta... se la menjarà el paludisme marroquí.

Senyors diputats, jo vine a dir-vos que Catalunya no està disposada a un tal sacrifici. Jo vine a dir-vos que les mares catalanes no volen que el fruit de llurs entranyes se'l mengi un core semblant. Les mares catalanes no volen parir esclaus, sinó homes lliures.

Jo voldria que el Sr. Cambó i amb ell els seus companys de minoria, volgués recordar-se de les tragèdies que per culpa

d'aquesta Espanya que estan apuntalant per que no caigui, hi ha aquests dies en moltes llars catalanes.

Es comodíssim comptar amb els diners i els fills dels altres per a emprendre aventures guerres i assolir un lucre personal.

Ja n'hi ha prou d'heroïcitats, senyor ministre de la guerra.

I com que el poble de Catalunya té l'íntim convenciment de que amb vosaltres no pot conviure, faig des d'aquest lloc i en nom d'un sentir col·lectiu i unànime, la més solemni declaració de que l'únic anhel que cova en el pit dels catalans és la consecució de la més completa independència de Catalunya.

El nostre poble té el sentiment de pàtria tan arrelat com pugui ésser-ho el de qualsevol poble desesperat, però no sent la necessitat de mantenir com símbols de la seva personalitat independent, una tassa de desvagats que en una hora de mal-humor poden convertir-se en senyors i tirans. El nostre poble es profundament antimilitarista, i aquest sentiment nacional es concretà en els acords de Manresa que disortadament ha oblidat el senyor Cambó. En aquell estatut que porta el nom de "Bases de Manresa" hi trobareu

tots aquella mica de l'alliconament que us manca. En aquell relligat de sentiments nacionalistes hi sentireu bategar encara, senyors regionalistes, aquell sanitó esperit de la vostra joventut malmesa i potser hi trobareu ensem, el desig d'arrepentiment que tant de bé us faria i tanta pena treuria als vostres ingenus representats.

Si Catalunya fos independent amb els mateixos mals i els mateixos vicis que són el patrimoni d'Espanya, tinc la certesa més absoluta que no trigaria gaire a demanar la sotmissió a qualsevol país europeu que la volgués absorbir com poble colonitzable. Catalunya independent ha d'ésser ben catalana. Per això la primera condició que té d'imposar als guiadors de la seva llibertat, és l'exclusió de tot solatge espanyolista, la separació de tots aquells que puguin portar la tara del contagi.

Volem per Catalunya foc nou que dongui escalf al cos i abrindi l'esperit. Presentim l'alçament somniat per l'excels Maragall, però el veiem apropar-se amb una força avassalladora. Ai de vosaltres si preteneu barrar-li el pas. He dit.

Kómos.

Barcelona, novembre 1921.

I R L A N D A

Ja fa més d'un mes que els delegats de la República Irlandesa i els de l'Imperi Britànic, reunits per a posar fi a la situació de força imperant durant tant temps entre els dos pobles veïns, arribaren a un acord segons el qual cessaven les hostilitats bèl·liques i Irlanda gaudiria d'una àmplia autonomia, a faisó de la que tenen Austràlia i el Canadà. Aquest pacte era condicionat a l'aprovació dels Parlaments o cambres legislatives d'ambdues nacions.

Durant aqueix lapsé de temps el poble irlandès s'ha dividit en dos bàndols: uns per l'acceptació del pacte; altres pel refús. Aquest estat d'opinió ha prevalgut també en les deliberacions del Dail Eireann (Parlament irlandès) i per últim, després de llargs debats la votació ha recaigut a favor de la ratificació, per 61 vots contra 57. En virtut d'aquest resultat el President de la república irlandesa, Eamond De Valera, ha dimitit el càrrec en un gest de dignitat patriòtica. Recordi's que ell inicià la resistència a la ratificació i que l'actitud del qual, durant el moviment d'aquests últims temps, ha estat d'una eficiència palesa per a la causa d'Irlanda, si hom té en compte que en el transeurs d'un any l'actitud d'Anglaterra ha sofert varies alternatives, a mesura que es feia més reàcia la lluita entre l'exèrcit britànic i els voluntaris irlandesos. De primer la testa del President d'Irlanda fou posada a preu, i un any després el

propi De Valera, reconegut en la seva alta investidura de President, fou cridat a una conferència amb Lloyd George, cap del govern anglès, per tal de cercar una solució al conflicte, solució que no es trobà de primer entuvi però que, ara, després d'un parèntesi durant el qual hom donava per terminades les gestions de concòrdia, semblà arribada l'hora de la solució, no precisament amb el pacte establert sinó per les conseqüències que poden derivar-se d'ell.

Nosaltres no creiem que la Irlanda accepti la solució oferta, malgrat es digui que la majoria dels seus comtats es pronuncien a favor de l'acceptació. El criteri de De Valera s'imposarà tard o d'hora. I deu ésser així, car la prova ha estat massa cruel per al poble irlandès per a que s'avingui a una solució transitòria. Si no és una independència absoluta, una desvinculació total de l'Imperi Britànic, tot el que es faci no serà més que donar una treva al conflicte, car tal com han arribat les coses no poden conviure Irlanda i l'Anglaterra.

Com a nacionalistes catalans sentim una satisfacció immensa per l'èxit aconseguit pels irlandesos, però desitgem que aquest èxit sigui l'inici del triomf definitiu, i aquest no serà fins que s'alci sobirana la Nació Irlandesa, lliure dels vincles que la retenen a poder de l'Imperi Britànic.

P. DE REIG.

C A P A L T A R D

(Premi del Casal Ca'alà en els Jocs Florals celebrats ultimament)

La Nurieta renta aqueferada en el gentil safareix que ombreja la parra espessa. El seu cos ben tornejat es mou al compàs dels braços que freguen curosament la roba xopa, i el seu cabell, daurat com l'espiga madura, relleuix brillant, amanyagat suaument pels raigs de sol que, endinsant-se tafaners per entre els pàmpols, han descobert la bella tofa. Però, contra el què és costum en ella, avui la donzella està tota seriosa, i sa boca resta closa i els seus ulls blaus no llencen aquells esguards serens en els quals sembla que el cel s'hi emmiralli. Avui la Nurieta no canta i el seu mirar és vagarós, i el seu cor, a tota hora rublert de joia, sembla fer-se petit, petit, com si se li encongís per moments al pes del dubte que la turmenta.

Avui es decideix el seu pervindre. Al vespre, en acabat de sopar, els pares de l'Eladi vindran a demanar-la per llur fill en casament. I aquest instant tan esperat, aquest moment que sempre entreveia en somnis com el fet culminant de la seva joventut, com el punt de partença vers una vida d'amorositats i de delectances sens fi, ara el té com una dissort cruenta que fos el pròleg de més greus adversitats. I és que coneixent el caràcter especial del seu pare, té por que el castell de les il·lusions forjades, caigui per terra sota el refús més categòric. I sols de pensar que això pot arribar a ésser, els ulls se li entelen i sent un pes al pit com si una llosa feixuga volgués esmicolar aquell cor que bat tan fortament a l'impuls d'una sincera passió.

L'avi, que està passant les llargues hores de fonda meditació i de tristes remembrances assegut en la cadira del marxa-peu del portal, se la contempla amb els ulls amorosits. El seu cos, que ja ha perduda del tot l'antiga virior, roman aclofat en el seient i les seves mans, que estrenyen el vell bastó inseparable, tremolen contínuament, com en un desfici nirviós. Hom diria, però, que avui estan encara més inquietes, potser per aquell sobressalt extraordinari que l'embolcalla per complet. I és que, sabedor dels sentiments de la seva néta, té com ella la païra que aquell neixent amor que es presenta tan prometedor de futures benaurances pugui ésser arrencat amb cruesa pel qui pot decidir-ne la ventura.

"Pla bé que el coneix, ell, al seu fill, qui, com a sang de la sang seva, és igual igual en caràcter i en fort gènit, que quan ell tenia la força per a imposar-se! Si no li sembla bé que l'Eladi del Mas Xic emmulleri la seva filla, primer s'ensorraria el món que obtenir d'ell el consentiment

que manca. I fa por que no vulgui pas per gendre — ell qui té com ambició desmesurada l'afany de les riqueses — a n'aquell pageset treballador i honrat com qui de més no hi hagi en la terra, però pobre i humil, sense altra heretat que el seu cor rublert de bonesa i la seva ànima sadolla de les més sanes virtuts."

I el bon vellet, amb el núvol del negre pressentiment que s'alça amenaçador en l'incert avenir de la néta adorada, sent que tot ell està trasbalsat per la colpadora tragèdia sentimental, que esvaïrà la il·lusió puríssima de la casta donzella, qui, òrfena del més necessitat amor, s'havia llençat, esperançada, devés aquell que li prometia un esdevenidor rosat i venturós. I els ulls se li omplen de llàgrimes amargues que vessant de ses parpelles ja resseques li llisquen pels soles profunds de la cara, castigada pels anys i per les penes.

De sobte, un reste de les passades energies el fa redressar amb fermesa, mentre el seu cervell rumia ço que cal fer per a salvar la néta estimada. I ja decidit, s'aixeca penosament de la cadira i, tan ràpidament com pot, travessa l'era vers el caminet de les vinyes. La Nurieta qui, absorta en els seus melangiosos pensaments, havia restat quieta amb la roba mullada entre les mans i l'esguard fixat sense res veure en un punt llunyà, té un ensurt en sentir els passos del vellet. I en obirar-lo, exclama, tota sorpresa:

—On aneu, avi, tan de pressa?

—A trobar el noi a la vinya. Aviat serà hora de plegar i tornarem junts.

—Es massa lluny per a vós... Us cansareu.

—Quan una dèria ens mena, un hom no es cansa mai... No fa, Nurieta?

Aquesta no entén pas ben bé ço que vol dir el bon vellet, però li sembla que quelcom amaga que va per ella. I com que sap l'estimació que li porta, se'l mira amorosament com s'allunya apoïat en aquell seu bastó de grossa, tot murmurant baix baixet:

—Pobre avi! Ell sí que m'estima força!

I desfogat en un profund sospir el seu amorós sentiment, s'apressa a estendre la roba, blanca com tofa de neu, en les cordes que creuen l'era espaiosa, que els raigs del sol morent embolcallen d'una claror daurada.

* * *

En acabant la feina, quan els jornalers emprenen tots alegres i satisfets el camí del retorn omplint l'aire de cantúries joïoses i de rialles fortes, en Baldiri, el sapat pagès, s'acosta al seu pare que des de fa

estona roman quiet i silenciós assegut en un marge.

—I dones, pare, deveu estar fadigat amb aquesta caminada per a vós un xic massa llarga... I ara la que us cal fer per a tornar a casa!

—No hi fa pas res; a poc a poc també hi arribaré si a Déu plau.

—Anem-hi, dones, tot xano xano, que fa bona hora i sembla que fins vagi bé de passejar amb tota calma.

—Sí, i així, ben a soles, podré parlar-te de quelcom que tant a tu com a mi interessa.

—Digueu.

L'avi s'ha aixecat i emprèn la ruta apoïant-se en son gaiato. El seu fill camina al costat, un poc seriós sots el dubte de què pot ésser aquella qüestió de tanta importància que no es pot dir davant de l'altra gent.

—No et sembla, noi, que ja seria hora que la nostra Nurieta se'ns casés?

—Vès amb què sortiu, ara! No crec que sigui això cosa que tan apressi per haver-vos molestat en venir a trobar-me.

—Deixa'm dir... Tu ja pots pensar-te que amb lo bona i xamosa que és la nostra noia, ja hi ha qui li deu haver dit alguna amoreta i fins qui està mig boig per a obtenir tanta gentilesa.

—No m'estranyaria gota. I segons qu'fos...

—Què vols dir?

—Vui dir que si fos un xicot conegut, de bona família, honrat, treballador...

—Això ja no cal dir-ho. Sense tenir aquestes condicions, faries molt bé de no donar la Nurieta.

—Oh, i que, además, no fos cap miserable, sabeu?... Vui dir que com que la noia, si no hi ha res de nou, no serà pas pobre, voldria que el minyó tampoc fos un trist jornal... Però no sé perquè tenim de fer promèsties sobre ço que encara no és segur ni se'n sap res.

—Això potser tu, que sempre estàs de cap a la feina no poguent-te preocupar més que del treball. Però jo que passo tantes hores quiet i callat a casa, sol amb els meus records i amb la meua única il·lusió que és la Nurieta, prou que ho sé el que ella sent i ço que estima.

—Que volen dir que ja hi ha algú que li fa l'aleta?

—Que la volten com les papellones en rondon les flors, més de dos i més de quatre, però n'hi ha un que la vol amb tota l'ànima i que desitja fer-la la seva muller.

—I ella?

—Ella li correspon per complet, amb tota la força del seu cor tan bó.

—I no me n'havien dit res!

—La veritat; no gosava. Però ara és necessari que ho sàpigues perquè avui volem venir els seus pares a demanar-te-la.

—Avui?

—En acabant de sopar.

—I qui és aquest xicot?

—L'Eladi del Mas Xic.

En dir aquestes paraules, la veu de l'avi ha tremolat quelcom, tement el mal efecte que farien. I no s'ha errat pas de gaire. En Baldiri es queda un moment parat, fets els ulls en el seu pare, i amb la boca mig oberta, com si no pogués revenir de la sorpresa. Per fi, exclama amb ira concentrada:

—I aquest mort de gana ha posat els ulls en la meua noia? Que es pensa que jo la donaré al primer desvagat que arribi?...

—Ep, ep; anem a pams. Precisament és un noi molt actiu i d'una conducta excel·lent, l'Eladi.

—Però, vejам: què té? Amb què compta?

—Amb el seu dalit pel treball, que no és pas poc, i amb les seves mans, que no són pas tontes. No crec que n'hi hagi un altre de tan bon feiner com ell en tota la rodalia.

—Però, i cases? I diners? I bestiar? I terres?

—Ja en tens tu per ell.

—Això precisament és el que deu voler... Ell el que deu cercar, és el benestar absolut, la felicitat completa.

L'avi fa un esforç per a dir ço que de molt temps du tancat a dintre.

—I tu, tenint tot el què has tingut, ho has estat gaire de felicitat?

En Baldiri es mira el seu pare amb un esguard fosc.

—Em sembla que no vàreig ésser pas jo el qui es va voler casar amb... aquella!...

El vellet rep amb estoica fortitud l'escomesa que li aviva la llaga mai tancada que li cou cruelment les fibres més íntimes.

—No, vàreig ésser jo el qui va imposarte-la. Vàreig ésser jo el qui, portat per una desmesurada ambició, va exigir-te que et casessis amb aquella rica pubilla a qui tu no estimaves. Vàreig ésser jo el qui et va condemnar a una vida trista, que no va ésser horrible, perquè Déu va decidir emportar-se a qui no t'era pas la companya ben fidel i estimada que l'home fretura... a qui, a més de no volguer-te, potser t'hauria avergonyit un dia.

La veu del jaio s'ha fet tota tremolosa i el cos corbat li vibra a l'impuls d'una extraordinària nirviositat. El seu fill en sent planyença i exclama per a calmar-lo:

—Deixeu-ho estar, pare; no en parlem d'això... Feu com jo: no volgueu ni recordar-ho.

—Jo tampoc ho voldria, però la consciència m'hi obliga a tota hora i ara m'ho reclama, m'ho mana, l'estimació que porto a la teua filla, perquè veig que està en perill la seva felicitat.

—Galan felicitat tindria amb l'Eladi!

—Si que la tindria, perquè els seus cors són aparellats, perquè les seves ànimes Déu les ha fetes iguals, perquè s'estimen de veritat...

—De l'estimació sola no se'n viu.

—D'ella sola potser no, encara que molt ajuda per a fer una existència alegre i tranquil·la. Però és que si tu vols — i crec que et toca fer-ho — podran també tenir lo altre: el benestar material que podria mancar-los-hi un jorn, el menester per a guanyar-se bé la vida.

Em sembla que la noia podria merèixer altre cosa.

—Cap noia pot desitjar més que un home honrat que l'estimi amb tot el cor i que per a ella sigui capaç de tots els sacrificis... L'amor és el tot!... Vès si tu no l'has enyorat, a voltes, aquell sentiment tan dolç que fa semblar el món més rialler i la gent més bona i totes les coses més boniques! Vès si no hauries donat la meitat dels teus béns per una afalagositat de la teua dona!

En Baldiri fa un sospir i respon baixet, com un murmur planyívol:

—I tant que si!

L'avi, com il·luminat per una verbositat en ell inusitada, reprèn amb calor la interrompuda catilnària:

—No vulguis, doncs, que les tristors que tu has tingut i les dolors que tu has passat, acorin mai la bona Nurieta. Pensa quina vida fóra la seva si la unissis amb qui no volgués o li privessis de realitzar les seves honrades il·lusions!... Ella és més feble i no tindria la força que tu has tingut per oblidar el passat o al menys per no pensar-hi... I, ço que fóra molt pitjor, potser ella no faria com tu que has perdonat el mal seny del teu pare, i qui sap si, malgrat ésser tan bona, t'agafaria quimera i deixaria d'estimar-te.

A l'ésser aquí, l'avi, no poguent aguantar més el seu pregon sentiment, esclata en un sanglot, mentre el cos li tremola com pres d'un fort espasme. El seu fill, fonament compadit, l'estreny entre els seus braços nervuts i, tot emocionat, no sap més que repetir-li:

—No us ho agafeu així, pare; no us ho prengueu d'aquesta manera.

Resten un moment aturats i silencis. Després, reprenen el camí i el vellet, ja més tranquil, torna a la seva única preocupació:

—Veritat que si que ho voldràs que es casi amb l'Eladi, la noia?

—No sé; no sé pas què dir-vos.

—Pensa que hi va la seva felicitat... i sobre tot la teua futura tranquil·litat.

Pensa que és molt trist tenir de passar, com jo, tota la vellesa amb el corc del penediment, trobant-se culpable de la dissort de qui un més estima...

—Que en sou de bó, pare!

I el bon pagès, alt i fornit com un atleta, robust i ferm com els roures dels seus boscos, plora com un infant, embolcallat pel seu pur amor filial. I amb la veu trencada per l'emoció, diu dues vegades seguides, com per a donar-hi més força:

—Es farà com voleu, es farà com voleu. La Nurieta serà per a l'Eladi.

—Mercès, fill meu, mercès per mí, per tu i per ella.

I segueixen el camí a poc a poc amb l'ànima amaraada d'una suavitat mai sentida, mentre la nit va caient damunt la pau dels camps i la primera estrella parpeleja en mig del cel blau.

En arribar el seu pare, la Nurieta s'hi acostava temorena.

—Bona nit tingueu.

—Ola, menuda... Sembla que estàs tota trabsalsada! Mala cara poses per a rebre forasters!

—Què voleu dir?

—Vui dir que les noies no són ben maques més que quan estan força contentes... Ah; i dóna pressa pel sopar, que tinc gana, i avui venen visites.

I fent una rialleta, se n'entra a l'estable a donar una mirada als mossos que arreglen el bestiar.

La noia no sap el que li passa. Li sembla que ço que ha dit el seu pare és de molt bon averany, però, en canvi, té por d'haver estat enganyada. Per a sortir de dubtes, corre vers on el vellet, rendit de cansament i d'emoció, resta aclofat en el seient de costum i aguantant amb ses mans inquietes aquell gaiet venerable, que és com un bàcul de pagesia.

—Què ha dit el pare, avi, de l'Eladi? Ho voldrà que ens casem?... Digueu-m'ho de seguida... au cuiten que estic amb ànsia!

—Ui, noia, que vas de pressa! No em deixes ni bleixar... Dones si, maca, si. El teu pare no vol res més que la teua felicitat, i consent en que emmaridis el teu estimat.

—De veritat?... Ai, que estic contenta! I que en sou de bó, avi! I com us estimo a tots dos, a vós i al pare!... Però, què teniu? Llàgrimes en aquesta hora? També ploreu avui que jo estic tan contenta?

—Si, filleta, si. Però les llàgrimes d'avui són ben diferents de les dels altres dies... Ara són de joia, d'alegria grossa! Que en feia de temps que no havia plorat com avui!

XAVIER BONFILL.

(Jordi Català).

COMENTANT UN COMENTARI

En el diari *La Unión*, edició del dia 13 del proppassat desembre, s'hi publicà un article editorial, a doble columna, per tal de combatre les aspiracions de llibertat nacional que freturem els catalans conscients de la nostra posició davant del món civilitzat.

La Unión és un diari que aparegué a Buenos Aires poc després d'esclatar la guerra europea, pagat pels alemanys, per tal de fer propaganda a favor de la llur pàtria. Acomplí la seva missió a bastament i àdhuc assolí certa notorietat que li valgué poder afiançar-se econòmicament i prescindir, després de la guerra, de l'ajut oficial i particular que rebia d'Alemanya, dels alemanys i dels germanòfils. Un dels redactors més significats del diari, a l'aguait de la seva difusió entre els diversos nuclis que simpatitzaren amb la causa d'Alemanya, i per altra part volent-se'n desfer els seus propietaris o la col·lectivitat que l'editava, entrà en negociacions amb aquests i es quedà amb *La Unión*; diuen com a Director-copropietari. Aquest redactor era el senyor Roman Rodríguez de Vicente, espanyol, ex-anarquista i expulsat del partit socialista. L'altre propietari és, també, de nacionalitat espanyola.

Havem fet la precedent digressió per tal d'il·lustrar als nostres llegidors de la procedència de l'atac que s'inferí a Catalunya. I ara entrem a l'anàlisi de l'esmentat article.

Comença l'articulista volent fer una declaració d'imparcialitat adjudicant-se gratuïtament la nacionalitat argentina. Si és cert que *La Unión* ven la llum a Buenos Aires, no vol pas dir això que sigui un diari argentí, puix tothom sap que perteneix a súbdits espanyols com abans a alemanys. No, no és argentí, car si ho fos no blasmaria del moviment nacionalista català i si ho fes seria el primer de posar-se en franca adversitat amb el nostre plet nacional. Valdre's ara d'aqueix tòpic i per a increpar als fills d'una nacionalitat oprimida pel sol fet de voler la llibertat que li detenten, constitueix un abús, una usurpació, diríem, del concepte de nacionalitat aliena, malgrat el qui això fa tingui carta de ciutadania argentina i renegui, així, de la pròpia pàtria.

El segon paràgraf (l'article en té quatre) és per a fer ressaltar allò de la *laboriosidad del pueblo catalán* però hi afegeix quelcom més com allò de *tienen características propias, mantienen su lengua propia*, etc., quals afirmacions són més eloqüents que les nostres paraules per tal de palesar la raó de les nostres aspiracions. Es allò: per la boca mor el peix.

En el tercer paràgraf s'hi afirma: *ningún catalán sensato ha pensado, ni ha podido pensar en separarse de España, a la*

manera de la deprimida Irlanda.

Es a dir que la deprimida Irlanda! Bé, molt bé, senyor Roman Rodríguez de Vicente. Irlanda deprimida; Catalunya afortunada, privilegiada.

Quant a això de pensar en la separació d'Espanya, ens trobem, segons la teoria del senyor Roman Rodríguez etc., que la majoria dels catalans som *insensatos*, per què volem viure amb llibertat i de cara al món.

El que no sabem fins ara és que aquests elements *insensatos* ens alimentéssim de *los alientos que llegan de allende los Pirineos, para los separatistas*. Per a aquests infeliços espanyols la França sempre ha estat com el *papu* per als infants, i més si són espanyols germanòfils. I posat a delirar veiem com s'expressa: *Recordamos, por ejemplo, la apelación a Francia para que la Liga de las Naciones asegurase las libertades catalanas, apelación que mereció el repudio más elocuente de Barcelona, que fué el repudio del silencio. Recordamos la visita del gran mariscal francés de la derrota, M. Joffre, a la capital catalana, con el título de semi-catalán, etc., etc. Se podrían escribir libros enteros sobre las intrigas francesas en España, intrigas tan torpes como inocuas. ¡Hasta se habló de la anexión voluntaria de Cataluña a Francia!*

I passem al quart i últim paràgraf en el qual l'odi implacable a la França sobreix. Per a lliurar-nos del *papu* ens aconsella que rebutgem les moixaines que aquest ens prodiga, amb aquestes paraules: *Es que Francia, con sus industrias similares, es la principal competidora de Cataluña. Si se aplicase el libre cambio absoluto es muy posible que ello implicaría la bancarrota de Cataluña, como se*

produciría también, si se realizara el imposible de la separación y el gobierno de Madrid castigara con aranceles aduaneros a la importación catalana.

Que els ne sembla? D'això se'n diu vaticinar el futur amb exacte sentit. Llàstima que no facin la prova d'aqueix *impossible* que tant dóna a parlar als nostres desinteressats protectors (!) i vetlladors de la nostra felicitat!

Així que ja ho saben, catalans: la nostra panacea rau precisament en no moure'ns de la posició en què ara ens trobem. I tant que ens enuajàvem nosaltres!

I acaba l'article cantant un respons al separatisme català, car la entrada de Cambó, el más prestigioso de los regionalistas barceloneses, con su correligionario Ventura (?), en un gobierno de concentración, señaló el principio de esta reacción hispanista. I la vuelta del prohombre catalán al ministerio reafirma esta reacción...

Vinguï'm aquí bon senyor Roman etc. Però què creu vostè que és el problema català? El creu tan fràgil com un d'aquests ministeris que es constitueixen a la seva pàtria, cada dos o tres mesos? O potser té la candidesa de pensar que el nostre plet depèn de l'actitud d'un home, per més Cambó que aquest sigui? La defecció d'un Cambó més o menys no li fa res a Catalunya. Sortosament la nostra pàtria és mare prolífica, i per cada Cambó que es perd en neixen quatre. Aquí rau el secret de la nostra força. Si el nostre ideal estés a mercè de les passions dels homes temps ha que hauríem desaparegut del planeta Terra. El problema català el duem arrapat a l'ànima; forma part integrant del nostre ésser, però també és quelcom eteri que resta en l'ambient quan el nostre cos és sepultat sota terra.

P. Solà i Vilanova.



BARCELONA. - Bonic conjunt format per gentils pomellistes, habillados amb la clàssica caputxa catalana, en sortir de la missa celebrada el dia de la Festa dels dos cents Pomells. Al mig el fundador dels Pomells, senyor Josep M. Folch i Torres, i altres membres del Directori.

EN VILÀ ESTRUCH HA MORT

Farà poc més de tres mesos que els diaris de Buenos Aires inseriren la notícia de la mort d'aquest compatriota i àdhuc fou cablegrafiada a la pàtria, però sortosament, uns dies després, el propi Vilà-Estruch, desde Rosario de Santa Fe, on residia, donà fermaça de vitalitat trament a la premsa metropolitana el desmentiment de la nova apòcrifa. Algú insinuà, amb aquest acte, la possibilitat d'ésser fruit d'una excentricitat d'En Vilà per tal de conèixer el juí que mereixeria després de mort als qui l'havien tractat en vida.

Mes ara la realitat del fet és evident: En J. Vilà-Estruch morí el dia de Nadal proppassat a Rosario, internat a l'Hospital espanyol. L'amic qui ens assabenta la fatal nova no abunda en altres detalls.

En Vilà-Estruch era conegudíssim, no solament entre la colònia catalana sinó pels elements periodístics del país on residim, havent popularitzat la seva figura, a bastament característica. Era el tipus de l'intel·lectual bohemí. La seva tasca s'especialitzava en la crònica fugaça dels fets que s'esdevenien i en el ditirambi versalles. La seva prosa, no sempre correcta, tenia, dins sa mateixa incoherència, queleom que la feia fruídora, agra-dosa. Havia publicat diverses revistes de caràcter artístic-informatiu i era conegudíssim entre l'element de teatre.

Per Catalunya, la seva ploma tremolà d'indignació mantes vegades; sempre que els nostres seculars enemics l'han feta objecte de vilipendi. Fundà i dirigí a Bue-



J. Vilà i Estruch.
(Caricatura pel malaguanyat artista català Joan Ardit).

nos Aires una publicació en català: *Catalunya Nova*, setmanari que es publicà durant cinc mesos, i col·laborà assíduament a *Germanor* de Santiago de Xile, qual periòdic En Vilà representava a Rosario.

En el traspass de la seva ànima RESSORGIMENT li dedica aquest piadós record.

A la memoria de l'amic Vilà-Estruch

T'has fos en el misteri de les ombres,
deixant records d'inoblidable estima;
ja s'ha extingit ton numen de poeta,
rompent mal fat ta versallescira lira.

Ja en l'aldarull de les festes mundanes
ni en el revolt de la ciutat amiga,
no hi seran familiars com abans eren
la teva silueta gegantina,
ta cabellera llarga i ondulada,
ni el monmartrese capell que la cobria.

Què hi fa, amic meu, que escrivissis tes
[troves
en llengua estranya als sentiments que
[hi havien
en el teu cor, si en parla catalana
amb doble goig feies vibrar ses fibres!

I no era aqueixa una estrident forma
d'expansionar les teves ironies,
que en el bregar del mon te'n feren
les amargors sofertes en la vida? [mestre

Jo he vist, damunt ton llit de mort,
[esteses
les flors, ofrena de les mans amigues,
i de la pàtria l'ensenya sagrada
el somni etern amb tu volent conviure.

Dilecte amic de les mundanes festes,
brau defensor de la pàtria oprimida,
poeta que teixies filigranes
entre els bells mots d'amables glaries,
fill exiliat de nostra Catalunya,
per sempre més la terra lleu te siga.

B. RAMENTOL.
Rosario, 26 desembre, 1921.

I AQUELLA FESTA MAJOR ?

La celebració dels Jocs Florals de Buenos Aires donava lloc, anys enrera, a un exaltament dels sentiments patriòtics de la col·lectivitat catalana resident a l'Argentina. La nombrosa concurrència de poetes assegurava una valor remarcable al torneig literari, l'interès que tothom prenia per la festa li assegurava una ressonància no igualada per cap altre acte realitzat fins aleshores i, en certs anys, obtenia una solemnitat inusitada en els cercles catalans exiliats, que ens feia creure, per moments, que ens retrobàvem en la amorosa sina de la pàtria, fruint les excel·lències de la parla nadiua, en alguna de les festes de la gaia ciència, que es celebren en tantes poblacions catalanes.

Fins arribà un moment que l'entitat iniciadora i organitzadora fins ara dels

Jocs Florals, oferí la celebració a totes les entitats, entenent que era un acte suprem que a tota la col·lectivitat pertanyia, i si no s'arribà a una concreeció i el Casal Català degué seguir essent l'únic mantenedor del foc sagrat de la llengua catalana en terres d'Amèrica, no per això decaigué l'interès que per ella sentien i la voluntat que li prestaven els demés Centres constituïts a Buenos Aires i a les diverses ciutats de l'interior, i especialment els molts compatriotes que aprofitaven aquesta avinentesa per a afirmar la llur catalanitat.

D'aleshores esdevingué la denominació, que no pot ésser més encertada, que senyalà als Jocs Florals de Buenos Aires com la festa major dels catalans de l'Argentina. Quina altra festa, en qualsevol

vila o poble de la nostra terra, té més significació, és més assenyalada, és més de tots que la festa major? D'ella en disfruten tots els estaments: rics i pobres, hi sendats i treballadors, vells i joves, en sentiment de franc i germanívol afeete.

Així s'assenyalava en aquells primers anys de la seva constitució la festa major que, com una nova població catalana nascuda a les ribes del Plata, celebràvem els catalans de Buenos Aires. Pot dir-se, sens temença de sofrir error, que tots, també sense diferència d'estaments, ens daliem per a fruir les dolces d'aquella festa que ens apropiava en íntima comunió de sentiments i endoleia les hores de la nostra enyorança. Cal recordar els dies que precedien a la celebració de la festa, quan l'estatge del Casal era invadit per una

multitud entusiasta, que, en veritat, enoratjava als organitzadors i afalagava als escriptors llorejats, amb el tribut de la seva simpatia i admiració.

Ara, les coses han canviat. D'uns quants anys ençà un sentiment de depressió domina la col·lectivitat catalana de Buenos Aires, produït, no per diferències fonamentals d'opinió, ni de idealitat, sinó per interessos mesquins que són del domini públic, sobre la influència nociva dels quals no val la pena de parlar. Abans, en vigílies dels Jocs Florals, en qualsevol reunió de catalans, cap dels interlocutors deixava d'interessar-se pel major lluïment de la gaia festa. Ara, enguany, en una conversa tinguda entre compatriotes, en què es parlà incidentalment de la nostra festa major, el cronista pogué constatar la indiferència demostrada per alguns i la ignorància en que romanien altres, i tot perquè la festa no era del seu nucli i comanada pels seus cabdills. I poguérem comparar, amb una amargor que omplena l'ànima, la diferència d'entusiasme que s'apreciava enguany, en vigílies dels Jocs Florals, amb aquells dies d'antany que esmentàvem suara.

Es cert que la faç literària de la festa també ha decaïgut. Falten alguns dels poetes que abans vivien amb nosaltres; els uns, sortosos, retornaren a Catalunya; qualque d'ells, dissortadament, deixà aquesta vida; altres semblen oblidats de l'excelsa poesia... Mes vol dir això que tinguem d'abandonar la idealitat

que significa aquesta festa? Si sentim manca de poetes, estímulen als que ens queden, a fi de que mantinguin el foc sagrat de la llengua nadiua en terres d'Amèrica, i si trobem que els nostres Jocs Florals són fluïxos i estan en decadència (de *Can-prosa*, com diuen els que volen ésser irònics, però que son incapaces d'apreciar el què significa escriure versos en mig de les preocupacions del viure americà), donem un nou caire a n'aquesta festa; afirmem, una vegada a l'any, la potencialitat i formosor de la llengua catalana, en la forma que sigui, però fem-ho; i sobretot, renovem la nostra festa major, que ho sigui de tots, com ho és en les enyorades viles de la nostra Catalunya.

Celebrant-la, no sols amb Jocs Florals, sinó amb ballades i tornabodes, i fires i serenates, i envelats, i missa major, i els Xiquets de Valls, i gegants i trapes, si fós possible, però no la deixem morir per mesquinesa d'esperit, o sobrança d'un orgull tonto de capelleta.

L'interès de la col·lectivitat està per damunt de les petites passions que mouen als homes. Ofeguem, doncs, aquestes, tots en la part que, poc o molt, ens pugui correspondre, i tractem de celebrar la nostra propera festa major amb tota esplendidesa, que ens faci sentir més amics, més germans, que ens faci recordar que tots som fills d'una mateixa mare, aquella dolça Catalunya, com més llunyana, més inoblidable.

J. MAS DE FLIX.

G L O S S E S F E M E N I N E S

M'escrivia l'amiga, i un punt de la seva carta era el següent:

... Me preguntes si em trobo sola, ara, sense vosaltres. No, precisament. A moments, ja fa dies, em ve una sensació de buid al meu entorn, una mena d'entristiment; però no tinc temps, d'enyorar-me; l'agulla de cosir, la ploma, tantes petites coses que omplen la vida dins la llar, se imposen tant! Aquest relatiu repòs d'ara em ve bé, t'ho asseguro. Jo em passaria la vida amb moltes hores de contemplació, si pogués. Moltes vegades recordo la sensació que m'ha produït el comiat a les hores solitàries que podia dar-me quan era noia i al principi d'ésser a X... A casa ningú em deia res, i el geni vetllador de la mare m'alliberava de tot, si romania unes dolces i belles estones darrera els vidres, mirant sense objecte fixe cap a les muntanyes properes, d'aspre verdor, cap a les llunyanies, somnïoses, d'atzur; o si es fonia en la nit pregonera mon desig de bellesa, l'emoció del cor, incerta, i entorn de mi, damunt mon pensament vetllaven els estels en el cel, i en la terra una infi-

nitat de llumenetes s'hi estenia al lluny, al lluny...

Jo no sé fins a quin punt mon esguard ho copsava, mentre ho gaudia l'ànima plenament. Ni sé fins on era conscient mon esguard, en posar-me darrera els vidres, contemplant el decandir de la tarda vers la plaça de X..., en les hores serenes, llargues, tristes i quietes; tan melangioses com esperançades: — l'or de la joventesa, que quan no es té, si no es sap evocar, dolçament, com ara, se'n deplora l'eterna partença... i si es sap recordar, tornen gosar-se, quintaessenciades, llurs bel·leses, passades per l'alambí de tantes nostàlgies com la vida porta. — Recordo prou la sensació del comiat que jo anava donant, entrant de ple a la vida, o sortint-me d'ella, que no ho sé, a les belles hores d'ensimismament i de contemplació... Se n'esvaeix, però, la recança en veure que es deixen per cosa que tant s'ho mereix, com es l'exigència contínua d'un estol d'infants que creix al teu entorn...

ALIDÉ.

Les causes fonamentals del desastre de Melilla no neixen d'ahir, sinó de molt lluny.

Recordi's aquells generals de Filipines que eren, els uns, idiotes, els altres, malvats, i els altres, lladres; doncs, el mateix es pot dir de Melilla. (Grans murmuris).

De l'antic desastre només se n'alliberaren dos generals: Solana i Azcàrraga.

Del mal en té la culpa el país i principalment el Govern, que fou covard per a corregir el que havia de corregir-se.

A Melilla, com a Ceuta, ha imperat un règim especial.

Parla de l'organització de la policia indígena i diu que era formada per moros que no seguien a la cabila i els manava un oficial que no sabia res de dret musulmà, de llurs costums ni àdhuc de llur idioma.

Relata algunes anècdotes relacionades amb l'actuació del capità Posada, que administrava justícia entre els indígenes, arranjava matrimonis i repartia béns.

Conta com aquest capità separà una dona d'un moro fort i la va casar amb un altre que era més fort. Per això els moros reverenciaven a Posada, i hi hagué ocasió que deposaren les armes davant d'ell; però ara els capitans tractaven a l'indígena com a un sotmès i cometien amb ells tota mena d'atropells.

Un d'aqueixos capitans assassinà un moro notable per a robar-li un tapís comprat a Rabat que havia costat 25.000 pessetes.

Aqueixos capitans, que guanyaven 600 pessetes de sou al mes, en gastaven en concubines moltes més.

A Filipines vam perdre el prestigi entre els indígenes com l'havem perdut al Marroc, per lladres i poques vergonyes. (Grans murmuris).

Cal dir les coses com són i per això demano que es castigui al covard i el lladre.

A Melilla hi havia un ambient que estava immoralment creat per la vida privada, on imperaven el joc, la prostitució i d'altres coses que no poden dir-se.

Manifesta que per a mantenir una concubina hi hagué oficials que vengueren fuscils als moros i feren contraban de municions. (Algun diputat interromp).

Essent això veritat, per què no he de dir-ho? Es que no es pot parlar d'això, que no va contra l'exèrcit? L'exèrcit és el primer que vol que es posi tot en clar. Jo podria donar-li al diputat que m'interromp el nom d'un general amb comandament a la plaça que ha fet contraban de municions. (Grans murmuris).

(Fragment del discurs pronunciat al Congrés de Madrid pel diputat espanyol senyor Solano, parlant del desastre sofert per l'exèrcit de la seva pàtria al Marroc.)

ELS LLIBRES

Una atzagaiada, i altres contes, per Carles Soldevila, Barcelona, 1921.

En el moviment de depuració del nostre idioma, iniciat pocs anys ha amb l'èxit de tots vistent, Carles Soldevila hi intervé amb lloable eficàcia. Portats per un excés de zel en l'acompliment de la llur missió, mants escriptors catalans de la nova generació, empen grafies i frases ultra-modernes, que si és cert enriqueixen el nostre lèxic, usades atropelladament, diríem, palesaran l'erudició de l'autor, més no li donaran, sens dubte, l'instrument de la simplicitat i de la clara percepció per al llegidor, produint, d'aquesta manera, obres erudites però no accessibles a tothom, i en dir tothom ens referim a aquells qui senten fretura d'assaborir la producció literària catalana.

Carles Soldevila ha salvat aqueix inconvenient del lèxic difícil, sense moure's, però, del català depurat.

La seva paraula és clara, fluida, i té, ensems, l'inestimable do d'emoionar. És un estil impecable i acurat, que s'adapta perfectament a les intel·ligències rudimentàries. Per aquest sol fet, a manca d'altres qualitats altíssimes que posseeix, l'obra de Carles Soldevila és d'una valor

imponderable, car entenem nosaltres que una literatura no arriba a la maduresa, a la plenitud, si no aconsegueix interessar a les diverses menes de llegidors de què consta el poble.

Heu's aquí les qualitats sobressortints de *Una atzagaiada i altres contes*.

Posseeix, també, En Soldevila, el secret de donar transcendència al fet més senzill. "Una atzagaiada", és d'assumpte senzillíssim però que l'aguda perspicàcia de l'autor n'ha fet un conte de tal interès que a mesura que hom llegeix s'estasia amb el gaudi de la narració i en acabar hom en sent recança.

De tots els contes que integren el volum no sabríem pas amb quin quedar-nos. El darrer: "Civilitzats, tanmateix", és una diatriba àcida contra certs prejudicis socials, i és a on la ironia sagnant d'En Soldevila troba amplex horitzons per a actuar-hi a grateient.

Una atzagaiada i altres contes, com abans *L'abrandament*, és un llibre que assenyalava orientacions, i, per tant, el seu autor és un revolucionari dintre les lletres catalanes.

Que el seu exemple estimuli a altres excel·lents escriptors és ço que desitgem per honor i glòria del nostre esponent llenguatge.

N-M.

NOTÍCIES

El *Casal Calà* ha respost amb una entusiasta lletra adreçada a la nostra Redacció, a la proposició del distingit compatriota N'Angel Boixader inserida en el número de *RESSORGIMENT* corresponent a novembre proppassat, per tal d'instituir la Setmana de la Protectora.

A la crida del senyor Boixader contesta el Casal posant a mercè de la idea totes les seves forces.

Es de lloar el gest de la benemèrita entitat i esperem que tindrà imitadors.

—:— Ha quedat constituït a Buenos Aires un Pomell de Joventut que amb el rètol de "Catalans d'Amèrica" es proposa actuar sota la divisa de Déu i Pàtria, per tal d'ésser útil a un i altra.

Aquest Pomell és el primer fundat a l'Amèrica i actuarà sota el guiatge espiritual del creador dels Pomells, el patriarca senyor Josep M. Folch i Torres que amb la seva excel·lent idea ha fet que el número d'aquests agrupaments d'infants arribessin, a Catalunya, a la xifra de 300.

Els Pomells poden ésser, indistintament, constituïts per nois o noies, requerrint-se'n cine, almenys, per a formar-lo.

La missió dels pomellistes és realitzar, si més sovint no, una obra de virtut i una acce patriòtica setmanalment, particular-

Magatzems "El Cap Bernat"

Els millors assortits d'articles de Catalunya

RESULTA UN GRAN
ESTALVI ADQUIRIR
ELS ARTICLES
D'AQUESTA CASA.
BONES MERCADERIES
I PREUS ECONÒMICS.



CADA COMPRA ES UN
RÉDIT EFECTIU.
DEMANIN EL CATÀLEG
SE'N CONVENCERAN.
REMESES
A TOT ARREU.

Demani's oli "EL CAP BERNAT", insuperable

FRANCESC TORT

PICHINCHA, 180
ESTACIO PA'SCO
COOPERATIVA TELEFONICA, 597 (OESTE)

(SUBTERRANI)

RIVADAVIA, 3929
ESTACIO MEDRANO
UNIO TELEFONICA, 1570 (MITRE)

ment o col·lectiva, entenent-se per obra virtuosa tot acte de caritat, obediència, amor al proïsme, perdó d'agravis, etc. I per acte patriòtic tot ço que es faci en honor de la Pàtria, com: afany per a conèixer la nostra història, depuració del llenguatge, súpriques als mestres per a que ensenyin en català, defensa de Catalunya quan la sentim ultratjar o mofar, etc.

El Pomell de Joventut "Catalans d'Amèrica" ha quedat constituït sota aquesta junta de govern: Joan Llorens i Bassa, president; Maria Llorens, tresorera, i Glòria Burch i Cané, secretària.

Que serveixi d'exemple a altres joves, noies i infants, i que no sigui l'únic que funcioni a aquestes terres.

—:— L'Assemblea de les Corporacions barcelonines que tingué lloc a la capital de la nostra pàtria el proppassat novembre, acordà definitivament celebrar l'Exposició Internacional d'Indústries Elèctriques, que hagué d'ajornar-se degut a la conflagració europea, fixant-se l'any 1925 per a sa inauguració.

Les obres de l'Exposició segueixen amb gran activitat, trobant-se completament transformada la muntanya de Montjuïc, lloc on serà emplaçada l'Exposició.

—:— L'Associació Protectora de l'Ensenyança Catalana ha publicat el cartell del

Concurs per als Premis "Pi i Sunyer" (segona convocatòria), adjudicant-se un primer premi de mil pessetes i un segon de cinc cèntes "als Establiments docents de Catalunya en els quals s'hagi establert el millor equilibri entre els aspectes físic, cultural i patriòtic de la seva funció educativa".

Constituïxen el Jurat Qualificador els senyors següents: Doctor N'August Pi i Sunyer, En Manuel de Montoliu, Doctor En Josep Roig i Raventós, En Blai Vermet i En Joan Llongueras.

Aquest Concurs és a base dels donatius fets per l'Orfeó Català de Buenos Aires, el pintor Miquel Viladrich, i el metge Doctor N'Avellà Gutiérrez, amb ocasió de l'excursió científica realitzada a l'Argentina pels Doctors N'August Pi i Sunyer i En Leandre Cervera.

—:— De l'entitat "Germanor Catalana" recentment fundada a Barcelona, havem rebut una salutació cordialíssima a la qual corresponem amb altra ben efusiva.

Del caràcter radicalment nacionalista de la novella institució, dona fermaça un manifest que ens trameten i del qual són aquests paràgrafs:

"Catalunya! Heu's-el aquí, en aquesta sola paraula, compendiat tot el nostre programa. Paraula que, ella sola, arbora

els nostres cors en un abrandament patriòtic, infon en les nostres ànimes les més virils energies, referma la nostra fe en la definitiva reivindicació de la personalitat del nostre poble.

Catalunya! Nom gratíssim que ha d'ésser lema únic, motor suprem de la nostra actuació.

Som catalans, que venim amb l'ànima plena d'entusiasmes a servir la causa catalana; a servir-la obertament, lleialment, a plena llum; fugint de tenebroses conxorxes, apartant-nos de actuacions equívokes, repudiant tot caicquisme, que si és sempre repulsiu, ho és molt més (l'experiència ens ho ha dit recentment) quan es practica en nom d'ideals de llibertat.

Som catalans, que creiem que no ha estat aprofitat el formós i progressiu desvetllament de l'ànima col·lectiva catalana, per a l'obtenció de les seculars aspiracions de la nostra Pàtria."

Avant, germans! Per la nostra Independència.

—:— El nostre amic i compatriota Josep M. Vázquez, professor de música, ha publicat un fascicle amb el rètol de "Notions de Pedagogia Musical", obra adaptada a les escoles primàries i normals.

Agraim la tramesa que ens ha fet d'un exemplar de l'esmentada obreta.

Joieria i Rellotgeria "EL TREBOL"

GRAELLS GERMANS

FABRICANTS

CARLOS PELLEGRINI, 516

CASA FUNDADA L'ANY 1910

U. T. 2302, Lib.

BUENOS AIRES

Gran assortit d'Alhages de tota classe.

*Reformem tota mena de Joies
a gust del client.*

Economia en els preus.

Confiteria Catalana

Cerrito, 153

SUCURSAL: Sarmiento, 1444



Unió Telefónica 4571, Rivadavia

Coop. Telefónica 2918, Central

Coop. Telefónica 2919, Central

TORTELLS CALENTS DUES VEGADES EL DIA

Tots els dies: Palos de Jacob, Panellets, Braços de Gitano, Persianes, Bescuits
"OMS", Secalls, Borregos, Carquinyolis, etc.

COQUES D'ARENYS

Totes les tardes, les delicioses Coques de Pinyons i de Llardons.

Fem memòria que apart d'això tot l'assortit
de MASAS que té aquesta casa és fet al dia.

Vi d'Alella i Xampany Codorniu
PROVEU ELS TORTELLS DE LA CASA OMS

LA PROVEIDORA CATALANA

Molt acreditada Fiambreria i Cansaladeria Catalana

DE MIQUEL NICOLAU

Casa especial en la fabricació d'embotits de
totes menes, a la catalana, i en fiambres fins.

Especialitat de la casa:

Llonganisses de Vich i Sobrassada a la Mallorquina
A L'ENGROS I A LA MENUDA

Mercat San Telmo (Bolívar i C. Galvo) Llocs Nos. 51 i 52 - Bs As.

FARMACIA CATALANA

DEL DOCTOR VILAR

LABORATORI D'ANALISIS I ESTERILITZACIONS

S'atenen demandes per la campanya, fent-se els enviaments
amb tota regularitat, abonant l'import de la comanda.

GARANTIA ABSOLUTA DE TOTES LES PREPARACIONS
PREUS MÓDICS

ALSINA, 1202, CANTONADA SALTA

Unió Telef. 1133 (Libertad)

BUENOS AIRES

MATALASSOS a l'estil català (REFORMA I VENDA)

Gran assortit en tot lo pertanyent al ram
Encàrrecs per carta o personalment

D. VALLBONA

Coop. Telefónica 551, (Oest)

YAPEYÚ, 978

BUENOS AIRES

CARNISSERIA I CANSALADERIA

DE

RABASSA, GERMANS

VENDES A L'ENGROS I A LA MENUDA

Gran ASSORTIT de PERNILS, PALETES i VENTRESCA

ALSINA 2328 - Mercat Ciutat de Bs. Aires

Coop. Tel. 2261, Central

NOTA - Als magatzems que ens afavoreixin els farem rebaixes especials.

L'Atlàntida

Dipòsit d'olis i Sabó Morando

Queviures diversos.

Especialitat en Olis d'Oliva Finíssims

J. CABRÉ i Cía.

ESTADOS UNIDOS, 1599 (Xamfrà Cevallos)

U. T. 5532, (Libertad)

CASA ARAGÓ

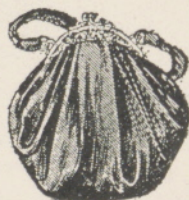
Fàbrica de Carteres Fines

S'armen treballs repujats

Preus reduïts. Garantim els articles.

Calcahuano 482, Bs. Aires

Nota: Als catalans fem
un 10 o/o de descompte



Casa de Canvi i Loteria Nacional "LA FORTUNA"

Fundada
l'any 1905.

DE PERE FARRÉ

Avinguda San Martín 1440, MENDOZA

SUB-AGENT DE LA LOTERÍA NACIONAL

AGENT DE LES LOTERIES CAIXES POPU-
LARS D'ESTALVIS DE LES PROVINCIAS
DE BUENOS AIRES I CÓRDOBA.

Passatges marítims
Articles de cigarrería

Anexe:

La

Elegancia

Saló d'enllusturar el calçat

Impremta Fontana

de J. Fontana i F. Traverso

Avenida de Mayo 1139

U. T. 6336, Rivadavia

BUENOS AIRES.



Postals Patriòtiques:

PRIMERA: Damunt d'una suggerent al·legoria, a tres tints
els retrats dels doctors Martí i Julià, i Solé i Pla.

SEGONA: Facsimil de la bandera de la Unió Catalana, i
retrats d'En Guimerà i d'En Folguera i Derán.

TERCERA: Façana del Palau de la Generalitat Catalana i
retrats d'En Prat de la Riba i d'En Puig i Cadafalch.

Belles Tricromies:

Preu: \$ 0.10 c. u.

Demaneu-les a la Redacció de «RESSORGIMENT»:
México, 1356 - Buenos Aires.



Confiteria "La Ideal"

de Enric Masats

Chile 1402 Xamfrà, S. José

M'és agradós informar a la colònia catalana
que si volen trobar els genuïns

Tortells de Massapà, Crema, Cabell d'àngel, Braços de gitano,
Palos de Jacob, Bescuits de la Reina, Prussians, Coques de llardons,
Ensaïmades i Cristines, visitin la CONFITERIA "LA IDEAL".
Trobaran també, un gran assortit de Carquinyolis, Secalls, Borregos,
Melindros, etc. Gran assortit de Bombons i Caramels de totes classes.

Especialitat en tot el que sigui Pastell Català